

Wstęp do zagadnień prawnych działalności komercyjnej

Piotr Bednarek

**Krajowy Punkt Kontaktowy
Programów Badawczych UE**
Instytut Podstawowych Problemów Techniki
Polskiej Akademii Nauk

Osoby fizyczne

Wszyscy ludzie od chwili urodzenia do dnia śmierci (art. 8 k.c.)

Osoby prawne

- Skarb Państwa oraz jednostki organizacyjne, którym osobowość prawna została przyznana przez przepis szczególny (art. 33 k.c.)
- Osobą prawną w tym znaczeniu jest **sp. z o.o.** i **S.A.**
- Osobowość prawna powstaje z chwilą wpisu danej jednostki do właściwego rejestru (art. 37 k.c.)

Ułomne osoby prawne

Jednostki organizacyjne, które nie są osobami prawnymi ale ustawa szczególna przyznaje zdolność prawną (art. 33¹ k.c.).

Są to m. in. **sp. j.**; **sp. p.**; **sp. k.**; **S.K.A.**

Zdolność prawna, a zdolność do czynności prawnych

Zdolność prawna

- Jest to zdolność do bycia podmiotem praw i obowiązków cywilnoprawnych.
- Osoba fizyczna ma zdolność prawną z mocy prawa, od chwili urodzenia do dnia śmierci.
- Nie można ograniczyć zdolności prawnej takiej osoby.
- Osoby prawne posiadają zdolność prawną od chwili powstania.

Zdolność do czynności prawnych

- Jest to zdolność do nabywania praw i obowiązków za pomocą swojego działania.
- Osoby fizyczne nabywają zdolność do czynności prawnych z wiekiem.
- Zdolność do czynności prawnych osób fizycznych może być ograniczona przez ubezwłasnowolnienie częściowe lub całkowite.
- Osoby prawne posiadają zdolność do czynności prawnych od dnia powstania.

Przedsiębiorca

Przedsiębiorcą jest podmiot wykonujący we własnym imieniu działalność gospodarczą.

Firma

W rozumieniu prawa jest to nazwa przedsiębiorcy.

Firmą osoby fizycznej jest jej imię i nazwisko oraz ewentualnie dodatkowa nazwa identyfikująca działalność gospodarczą.

Firmą osoby prawnej jest jej nazwa.

Siedziba osoby prawnej

Siedzibą osoby prawnej jest miejscowość, w której ma siedzibę jej organ zarządzający.

Miejsce zamieszkania

Miejszem zamieszkania osoby fizycznej jest miejscowość, w której osoba ta przebywa z zamiarem stałego pobytu.

Działalność gospodarcza

Działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły.

Prokura

Prokura jest pełnomocnictwem udzielonym przez przedsiębiorcę podlegającego obowiązkowi wpisu do rejestru przedsiębiorców, które obejmuje umocowanie do czynności sądowych i pozasądowych, jakie są związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa.

KRS - Krajowy Rejestr Sądowy

Rejestr m.in. przedsiębiorców, stowarzyszeń i fundacji, ZOZ, dłużników niewypłacalnych prowadzony przez Sąd Rejonowy dla m. st. W-wy.

Znajduje się na ul. Barskiej 28/30 (odpisy można pobierać także w budynku Promenady).

Spółki prawa handlowego regulowane są w szczególności przepisami Kodeksu spółek handlowych.

Spółki prawa handlowego dzielą się na spółki:

- **osobowe:** jawna, partnerska, komandytowa i komandytowo-akcyjna,
- **kapitałowe:** z ograniczoną odpowiedzialnością i akcyjna.

Spółki prawa handlowego podlegają wpisowi do KRS.

Jest „pierwowzorem” dla pozostałych spółek osobowych.

Jest najbardziej uniwersalną spółką osobową. Umowa pisemna.

Wspólnicy odpowiadają za zobowiązania spółki subsydiarnie ze spółką, co oznacza, że można pozwać równolegle spółkę i wspólników ale egzekucję z majątku wspólników prowadzić jedynie w przypadku bezskuteczności egzekucji z majątku spółki.

Osoba przystępująca do spółki odpowiada za zobowiązania spółki powstałe przed dniem jej przystąpienia.

Spółka i subsydiarnie wspólnicy odpowiadają za zobowiązania przedsiębiorstwa wniesionego do spółki przez jednoosobowego przedsiębiorcę.

Istnieje tu zakaz prowadzenia działalności konkurencyjnej.

Spółka partnerska

Spółka partnerska jest spółką tworzoną wyłącznie przez wspólników w celu wykonywania wolnego zawodu: adwokata, aptekarza, architekta, inżyniera budownictwa, biegłego rewidenta, brokera ubezpieczeniowego, doradcy ubezpieczeniowego, doradcy podatkowego, maklera papierów wartościowych, doradcy inwestycyjnego, księgowego, lekarza, lekarz dentysty, lekarza weterynarii, notariusza, pielęgniarki, położnej, radcy prawnego, rzeczownika patentowego, rzeczoznawcy majątkowego, tłumacza przysięgłego i innych zawodów jeżeli pozwalają na to ustawy szczególne.

Partner nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania spółki powstałe w związku z wykonywaniem wolnego zawodu przez innego wspólnika lub za zobowiązania powstałe w wyniku działań pracownika podległego temu wspólnikowi. Umowa spółki może rozszerzyć tę odpowiedzialność. Jest też odpowiedzialność osoby przystępującej za zobowiązania wcześniejsze z działalności ogólnej.

Wymagana jest forma aktu notarialnego umowy spółki.

Spółka komandytowa

Spółka komandytowa to spółka, w której przynajmniej jeden wspólnik odpowiada bez ograniczeń (komplementariusz) i przynajmniej jeden wspólnik odpowiada do określonej wysokości sumy komandytowej (komandytariusz).

W firmie spółki należy wskazać nazwisko komplementariusza. Jeżeli „przypadkowo” przy rejestracji spółki wpiszemy tam nazwisko innego wspólnika, to będzie on odpowiadał jak komplementariusz.

Osoba przystępująca do spółki w charakterze komandytariusza odpowiada za zobowiązania spółki istniejące w chwili wpisania jej do KRS.

W przypadku wniesienia do spółki przedsiębiorstwa jednoosobowej działalności gospodarczej komandytariusz odpowiada za zobowiązania przedsiębiorcy istniejące w chwili przystąpienia przedsiębiorcy.

Wymagana forma notarialna umowy spółki.

Spółka komandytowo-akcyjna

Spółka komandytowo-akcyjna jest spółką, w której przynajmniej jeden wspólnik odpowiada za zobowiązania spółki bez ograniczeń (komplementariusz) i przynajmniej jeden wspólnik jest jej akcjonariuszem.

Spółka posiada „organa” tj. walne zgromadzenie i komisję rewizyjną ale nie ma zarządu.

Akcjonariusz nie odpowiada za zobowiązania spółki i jej nie reprezentuje, lecz jest jej pasywnym inwestorem. Akcjonariusz może być jedynie pełnomocnikiem spółki.

Wymagana forma aktu notarialnego umowy spółki i wkład 50.000 zł kapitału.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jest spółką kapitałową i osobą prawną.

Za zobowiązania spółki odpowiada spółka swoim majątkiem. Członków zarządu można pozwać m.in. w przypadku bezskuteczności egzekucji z majątku spółki chyba, że złożą oni we właściwym czasie wniosek o ogłoszenie upadłości lub układu.

Wymagana jest forma aktu notarialnego umowy spółki i wkład 50.000 zł kapitału zakładowego.

Spółkę reprezentują członkowie zarządu i/lub prokurenci jeżeli zostali ustanowieni.

Formą partycypacji w spółce są udziały. Może być spółką jednoosobową.

Spółka akcyjna jest spółką kapitałową i osobą prawną.

Jest samodzielnym bytem kapitałowym i działa poprzez organy.

Członkowie zarządu odpowiadają bez ograniczeń m. in. za umyślne działanie na szkodę wierzycieli.

Może być spółką jednoosobową, wymagany jest kapitał zakładowy w wysokości nie mniejszej niż 500.000 zł i forma notarialna statutu spółki.

Odpowiedzialność karna

Każda osoba biorąca udział w tworzeniu, przekształcaniu lub prowadzeniu spraw spółki handlowej podlega odpowiedzialności karnej w wysokości do **20.000 zł, ograniczenia wolności** lub **pozbawienia wolności do lat 5**, w zależności od rodzaju naruszonego przepisu i stopnia tego naruszenia. Powyższe nie narusza prawa korzystania z przepisów ustaw szczególnych.

Może być to naruszenie praw spółki, wspólników lub osób trzecich.

Sankcją **10.000 zł** zagrożone jest niedopełnienie obowiązku podawania na pismach papierowych i formularzach elektronicznych oraz na stronach www numeru NIP, firmy, siedziby i adresu spółki, wysokości kapitału zakładowego, oznaczenia sądu rejestrowego spółki.

Odpisy aktualne/pełne z KRS

Odpis aktualny zawiera informację o aktualnej sytuacji własnościowo/finansowej podmiotu. Koszt - 30 zł.

Odpis pełen zawiera informację o sytuacji własnościowo/finansowej podmiotu od dnia wpisania do rejestru do dnia sporządzenia odpisu. Koszt - 60 zł.

Dla starszych podmiotów prowadzone są jeszcze rejestry RHB.

Wypis z rejestru ewidencji działalności gospodarczej

Uzyskiwany w urzędzie gminy/dzielnicy/miasta. Zawiera informację o adresie przedsiębiorcy, adresie działalności gospodarczej i rodzaju działalności oraz fakcie prowadzenia jej w formie spółki cywilnej.

Spółka cywilna jest formą współpracy gospodarczej realizowanej na podstawie umowy cywilnoprawnej, podpisanej przez dwie lub więcej, osoby fizyczne lub prawne.

Spółka cywilna nie jest przedsiębiorcą, nie może pozywać lub być pozywaną, nie może wystawiać weksli etc.

Podmiotami uprawnionymi lub zobowiązanymi w spółce cywilnej są zawsze osoby wspólników. Pozew zawsze będzie skierowany przeciwko osobie A i osobie B. Podobnie, to te osoby mogą podpisać weksel i to one odpowiadają całym swoim prywatnym majątkiem za zobowiązania zaciągnięte w ramach działalności prowadzonej w formie spółki.

Najogólniejszy podział umów może wskazywać umowy nazwane i nienazwane.

Umowy nazwane, to umowy, które unormowane są w przepisach ustawy (ponad 20 rodzajów w kodeksie cywilnym).

Umowy nienazwane, to wszelkie inne umowy, których zawarcie nie jest zabronione lub nie jest uznawane za bezskuteczne.

Umowy cywilnoprawne to m.in. zlecenie, o dzieło, agencyjna i wszystkie umowy nienazwane.

Wyróżniamy także **umowy prawa pracy**, czy **umowy spółek**.

Uwagi praktyczne

Planując zawiązanie spółki lub podpisanie jakiegokolwiek umowy zawsze należy zapoznać się z przepisami, w ramach których będziemy się poruszać.

Podpisując umowę z przedsiębiorcą należy zawsze żądać odpisu z KRS lub ewidencji działalności gospodarczej.

Podpisywana umowa winna dawać odpowiedź na pytania o wzajemne prawa i obowiązki stron w sytuacji, kiedy ziściłby się najgorszy z możliwych scenariuszy współpracy.

Umowa nie powinna być ogólnikowa, tj. zawierająca określenia „szerokie” znaczeniowo.

W umowie zawsze należy wpisać dane identyfikujące stronę (PESEL, KRS).

- **Krajowy Punkt Kontaktowy**
<http://www.kpk.gov.pl>
- **Siódmy Program Ramowy**
http://cordis.europa.eu/fp7/home_en.html
<http://ec.europa.eu/research/fp7>
- **Konkursy**
<http://cordis.europa.eu/fp7/dc/index.cfm?fuseaction=UserSite.FP7CallsPage>
- **Wysyłanie zapytań do KE**
<http://ec.europa.eu/research/enquiries>
- **Baza ekspertów 7PR**
<https://cordis.europa.eu/emmp7/index.cfm?fuseaction=wel.welcome>

Dziękuję za uwagę

Dane do kontaktu:

Piotr Bednarek

piotr.bednarek@kpk.gov.pl

piotr.bednarek@cambridgepython.pl

Krajowy Punkt Kontaktowy Programów Badawczych UE

Instytut Podstawowych Problemów Techniki
Polskiej Akademii Nauk

ul. Żwirki i Wigury 81
02-091 Warszawa

tel: 0 22 828 74 83

fax: 0 22 828 53 70

e-mail: kpk@kpk.gov.pl

